

NOTA HAMONT – KERKSTRAAT 20-22

J. CLAESEN & N. GEELEN

JANUARI 2023

Titel

Nota met ingreep in de bodem. Hamont – Kerkstraat 20-22

Auteur(s)

Jan Claesen & Niels Geelen

Projectnummer

2022F16 (proefsleuven)

Plaats en datum

Kortenaken, januari 2023

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2022F16

ISSN 2034-5615

© 2023 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	5
1.1	<i>Algemeen .....</i>	5
1.2	<i>Beschrijving onderzoekopdracht .....</i>	5
1.3	<i>Doelstellingen .....</i>	8
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	8
1.5	<i>Afwijkingen t.o.v. het Programma van Maatregelen.....</i>	8
1.6	<i>Onderzoeksvragen .....</i>	9
2	Huidige & toekomstige situatie	11
2.1	<i>Huidige situatie .....</i>	11
2.2	<i>Toekomstige situatie.....</i>	13
3	Bureauonderzoek	16
3.1	<i>Inleiding .....</i>	16
3.2	<i>Resultaten bureaustudie .....</i>	16
4	Proefsleuvenonderzoek (projectcode 2022F16).....	17
4.1	<i>Beschrijvend gedeelte .....</i>	17
4.2	<i>Assessment proefsleuvenonderzoek .....</i>	18
4.3	<i>Interpretatie van het onderzocht gebied .....</i>	32
4.4	<i>Potentiële kennis en waardering.....</i>	35
5	Interpretatie van de archeologische site.....	35
6	Samenvatting	36
6.1	<i>Voor een gespecialiseerd publiek.....</i>	36
6.2	<i>Voor een niet-gespecialiseerd publiek .....</i>	37
7	Bibliografie	38
8	Figurenlijst.....	39
9	Plannenlijst.....	39
10	Fotolijst	39
11	Bijlage:	43
	Sporenlijst	43
	Vondstenlijst.....	43

Fotolijst.....44

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft BAAC Vlaanderen bvba in 2021 een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Kerkstraat 20-22 te Hamont (id 20057). *‘Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van wegenis, wooneenheden met een ondergronds niveau en een groendomein) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed.’¹*

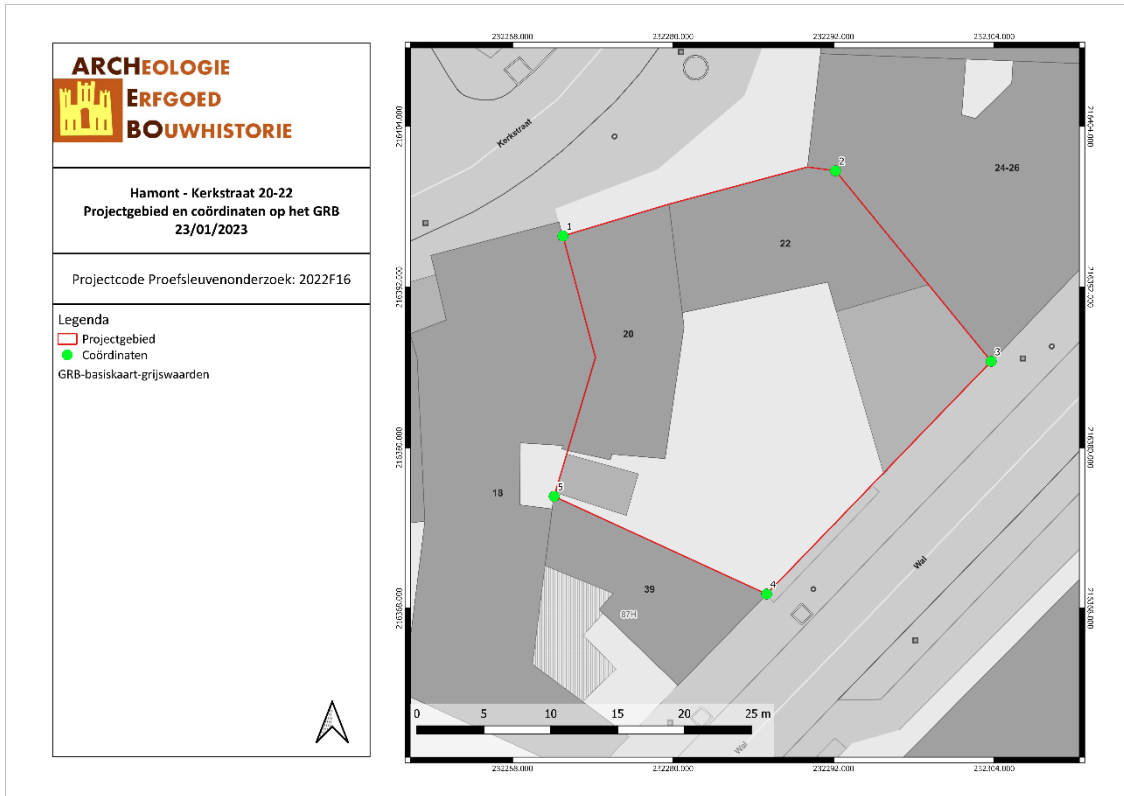
Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). In de archeologienota werden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie werd samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd. Hieruit bleek dat vervolgonderzoek noodzakelijk was. Dit vervolgonderzoek wordt beschreven in onderhavige nota.

---

¹ VAN DER DOOREN L. & SAELENS D., *Archeologienota Hamont-Achel, Kerkstraat 20-22*, Gent, 2021, p. 4.

Administratieve fiche																															
Naam site:	Hamont – Kerkstraat 20-22																														
Afkortingscode:	HAKE																														
Onderzoek:	Nota met ingreep in de bodem																														
Ligging:	Limburg, Hamont-Achel, Hamont, Kerkstraat 20-22																														
Kadaster:	Hamont-Achel, afdeling 1/Hamont, sectie B, perceelnummers 85K2, 84G																														
Coördinaten:	<table border="0"> <tr> <td>1</td> <td>X</td> <td>232271.76</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>216395.81</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>X</td> <td>232292.16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>216400.66</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>X</td> <td>232303.78</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>216386.43</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>X</td> <td>232286.92</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>216369.05</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>X</td> <td>232271.11</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>216376.35</td> </tr> </table>	1	X	232271.76		Y	216395.81	2	X	232292.16		Y	216400.66	3	X	232303.78		Y	216386.43	4	X	232286.92		Y	216369.05	5	X	232271.11		Y	216376.35
1	X	232271.76																													
	Y	216395.81																													
2	X	232292.16																													
	Y	216400.66																													
3	X	232303.78																													
	Y	216386.43																													
4	X	232286.92																													
	Y	216369.05																													
5	X	232271.11																													
	Y	216376.35																													
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaak																														
Projectcode bureauonderzoek:	2021H211																														
ID-nummer bureaustudie :	20057																														
Projectcode proefsleuvenonderzoek :	2022F16																														
Projectleiding:	Jan Claesen																														
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																														
Bewaarplaats archief:	Opdrachtgever																														
Grootte projectgebied:	Ca. 670 m ²																														
Uitvoeringsperiode:	19 januari 2023																														
Reden van de ingreep	Sloop bebouwing, nieuwbouw																														
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze nota is een archeologische evaluatie van het terrein																														
Termen Thesauri:	Proefsleuven, verstoring, Hamont, vastgestelde archeologische zone																														

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

HAKE/23/01/23/1 - Digitale aanmaak

Figuur 1: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2023)

HAKE/23/01/23/2 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied op de orthofoto (Geopunt, 2023)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

De opdrachtgever zal de eventuele archeologische waarden op de betrokken percelen vernietigen met de geplande werken. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld. Deze kan in het veld getoetst worden, waarbij uiteraard rekening moet gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van andere archeologische waarden dan die geformuleerd in de gespecificeerde verwachting. Het onderzoeksdoel voor dit vooronderzoek met ingreep in de bodem is om na te gaan wat het potentieel is van het plangebied voor de aanwezigheid en bewaring van vindplaatsen die op basis van het bureauonderzoek verwacht worden. Om dit te kunnen vaststellen is een vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Vanwege het feit dat er nog gebouwen op het terrein staan die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de gebouwen uitgevoerd dient te worden.

1.5 AFWIJINGEN T.O.V. HET PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Er waren geen afwijkingen ten opzichte van het programma van maatregelen.

1.6 ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

De volgende onderzoeksvragen moeten met dit onderzoek minimaal beantwoord worden:

Bodem

- *Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?*
- *Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?*
- *Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
  - o *Wat is de aard van dit niveau?*
  - o *Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?*
  - o *Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?*
  - o *Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?**

Sporenbestand

- *Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.*
- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?*
- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*
- *Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?*
- *Kon de 16de-eeuwse omwalling worden aangesneden? Zo ja, welke informatie leverde het profiel hierop op?*
- *Werden er indicaties voor artisanale activiteiten aangetroffen op het achtererf? Zo ja, over welke activiteiten gaat het?*
- *Werd er bewoning aangesneden? Zo ja, was er sprake van diverse fasering?*
- *Zijn er indicaties voor functionele indeling van de ruimtes (zowel binnen de bewoning als op het achtererf?)*

Verder archeologisch onderzoek

- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*

- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?*

- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:*
  - o *Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?*

  - o *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?*

  - o *Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*

  - o *Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?*

Het onderzoek is succesvol indien aan al deze vragen een gepast antwoord kan gegeven worden.

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE²

Het plangebied is tot op heden bebouwd. De bebouwing bestaat uit diverse moderne gebouwen en verharding. De exacte versterking die deze bebouwing en verharding met zich mee heeft gebracht is niet gekend. De voormalige plannen zijn immers niet beschikbaar en ook een plaatsbezoek bleek niet mogelijk omwille van eigendomsredenen. Evenmin diende in het kader van de vergunningsaanvraag een sloopinventaris te worden opgesteld.

Wel kon door de initiatiefnemer één kelderruimte worden vastgesteld. Deze kelderruimte bevindt zich ongeveer centraal in het westelijke gebouw en heeft een afmeting van 4,38m op 3,57m en is 1,90 m hoog, deze ruimte is toegankelijk via een trap van 3,15 m lang. Tot op heden bestaat de bebouwing langsheen de Kerkstraat uit een winkelpand met uitlopers naar achter toe. De achterzijde van het perceel (langsheen de Wal) wordt afgesloten met een muur. Centraal is het perceel niet bebouwd.

Dus enkel ter hoogte van de kelder, kan men met enige zekerheid vaststellen dat archeologisch relevante niveaus, al dan niet volledig, verstoord zullen zijn. Voor het resterende plangebied kunnen hierover geen uitspraken worden gedaan.

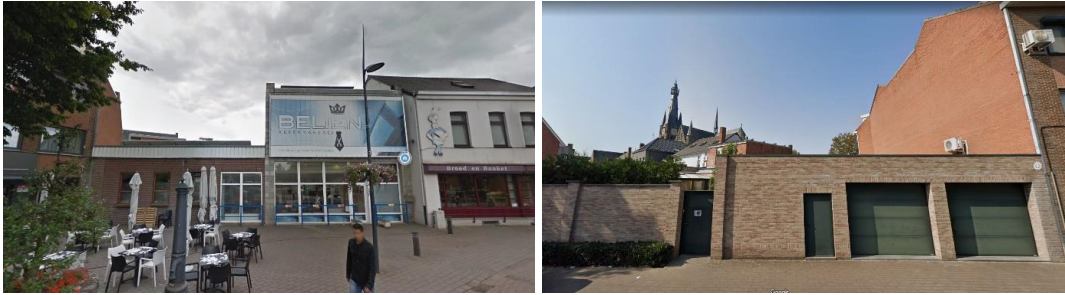
Deze bebouwing is voor de uitvoer van het proefsleuvenonderzoek gesloopt.

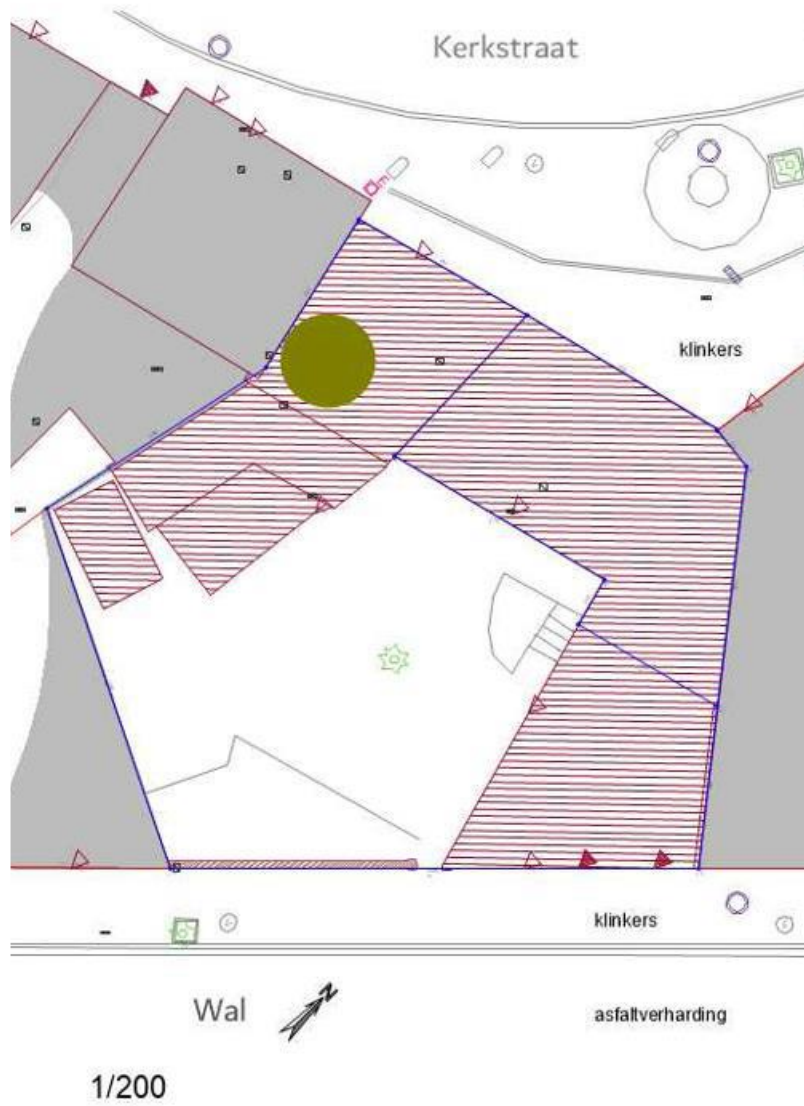
HAKE/23/01/23/3 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op de orthofoto (Geopunt, 2023)

² VAN DER DOOREN L. & SAELENS D., *Archeologienota Hamont-Achel, Kerkstraat 20-22*, Gent, 2021, p. 5-7.

Figuur 4: Voor- en achteraanzicht op de thans gesloopte bebouwing. (Google, 2021)

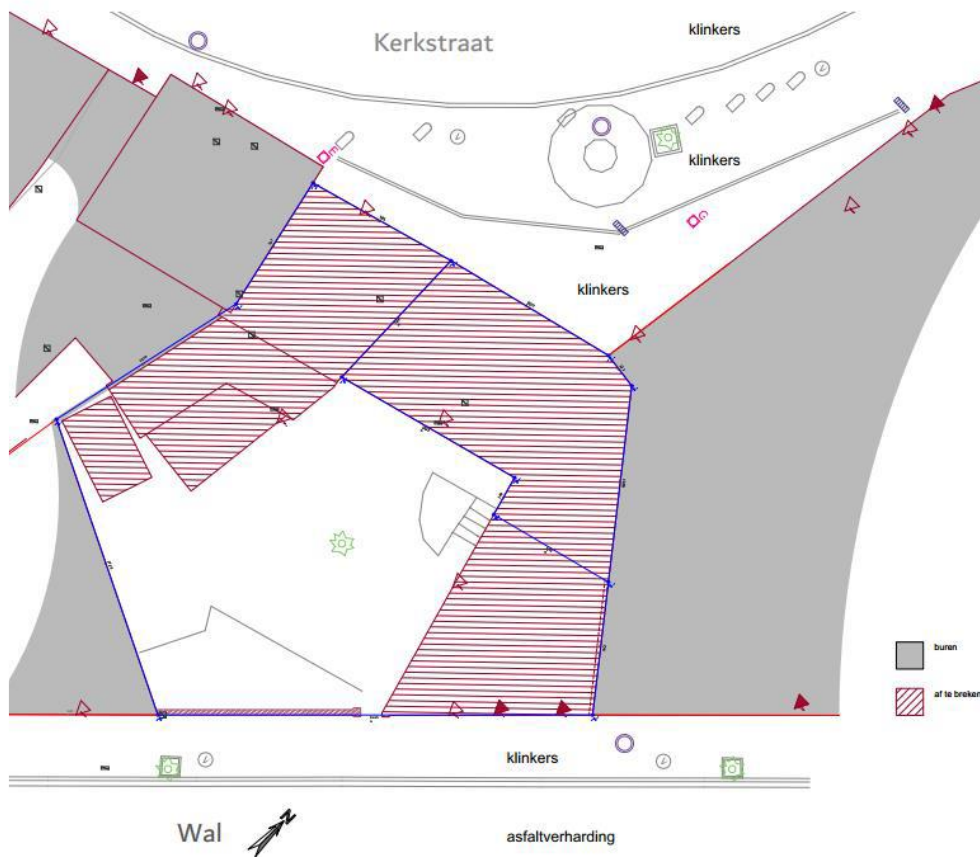

Figuur 5: Situering van de kelder (opdrachtgever, 2021)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE³

De opdrachtgever plant op het terrein de sloop van de bestaande bebouwing en de bouw van een nieuwbouw met wegenis en ondergrondse verdieping. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Tijdens een eerste fase wordt de bestaande bebouwing en verharding volledig gesloopt en uitgebroken en wordt het perceel bouwrijp gemaakt. In een tweede fase wordt de nieuwbouw gepland. Deze bestaat enerzijds uit een ondergrondse parkeergarage met inrijlaan vanop Wal, anderzijds een nieuwbouw appartement.

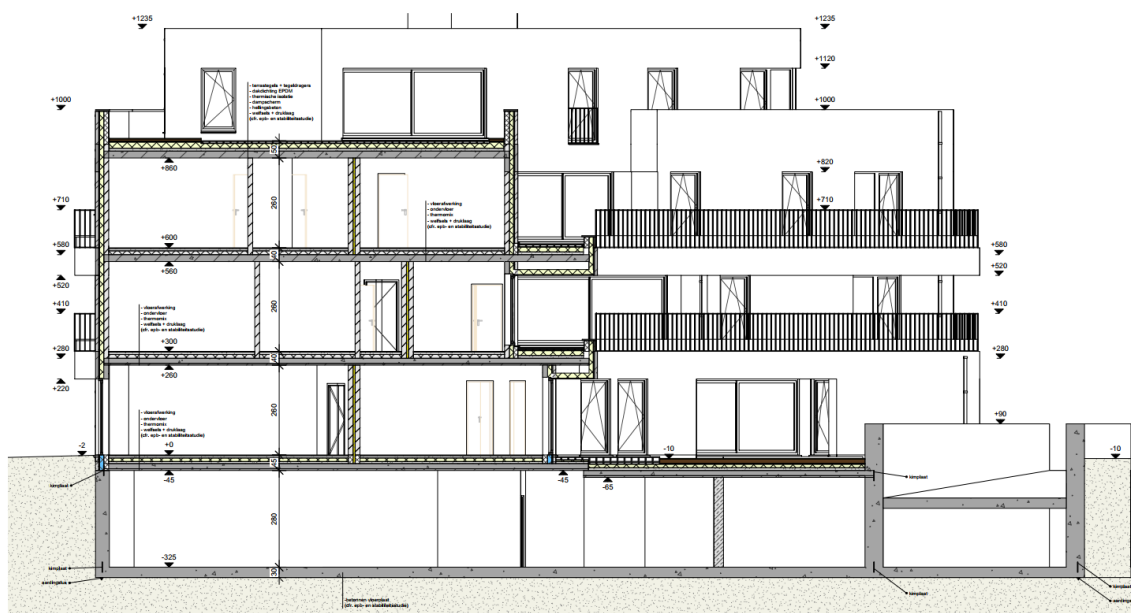

Figuur 6: Sloopplan (opdrachtgever, 2021)

³ VAN DER DOOREN L. & SAELENS D., *Archeologienota Hamont-Achel, Kerkstraat 20-22*, Gent, 2021, p. 8-11.

Figuur 7: Inplantingsplan (opdrachtgever, 2021)

Figuur 8: Snede B op de toekomstige bebouwing (opdrachtgever, 2021)

Impactanalyse

Op basis van de bureaustudie kan de huidige verstoring niet vastgesteld worden. Wel kon worden vastgesteld dat het plangebied tot op heden hoogteverschillen van ca. 1 m kent, vermoedelijk zal het terrein in het kader van het bouwrijp maken, dan ook genivelleerd worden.

De nieuwbouw zal zich bovenop een ondergrondse parkeergarage bevinden deze zal zich ca. 355 cm onder het toekomstige maaiveld bevinden, dit zonder rekening te houden met funderingen. De inrit tot de parking zal een hellend verloop hebben, startende vanaf Wal tot in de kelder. De diepte van de funderingen kan pas bepaald worden na de nodige stabiliteitsstudies die tijdens een later tijdstip pas zullen worden uitgevoerd. Ook voor de groenzone is geen exacte info gekend, vermoedelijk blijft de ingreep hier beperkt tot zekere diepte, al zijn er ook aanwijzingen dat diverse nutsleidingen en putten binnen deze zone zullen voorzien worden.

Omwille van de beperkte informatie die tot op heden gekend is en de omvang van de geplande werken, wordt uit gegaan van een volledige verstoring voor het volledige plangebied.

3 BUREAUONDERZOEK

3.1 INLEIDING

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van het archeologische erfgoed te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie. Hierbij worden zo veel mogelijk cartografische en andere bronnen geraadpleegd.

3.2 RESULTATEN BUREAUSTUDIE⁴

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Wel is zichtbaar op historische kaarten dat het plangebied zich situeert binnen de tweede stadsomwalling die we kunnen dateren aan het begin van de 16de eeuw. Vermoedelijk gaat de bestaande bewoning dan ook terug op bebouwing daterende uit de late en mogelijk zelfs volle middeleeuwen. Mogelijk kunnen in het zuiden van het plangebied ook restanten aangetroffen worden die gelinkt kunnen worden aan de voormalige stadsomwalling en bevinden zich op het achtererf (centraal gelegen op het plangebied) nog diverse off-site fenomenen of aanwijzingen voor het uitoefenen van diverse ambachten.

Op basis van archeologisch en historisch onderzoek in de directe omgeving van het plangebied kunnen we een hoge archeologische verwachting vooropstellen voor sporen en vondsten daterende uit de volle, maar zeker uit de late middeleeuwen, waaronder mogelijk bewoningssporen, off-site sporen, sporen van de 16de-eeuwse stadsomwalling en sporen daterende vanaf de nieuwe tijd. Voor oudere sporen wordt een eerder lage verwachting vooropgesteld wegens gebrek aan sporen en vondsten in de directe omgeving. Mogelijk zijn deze ten gevolge van de stadsontwikkelingen namelijk reeds verdwenen.

Ondanks de lagere verwachting op archeologische sporen of structuren uit de steentijd, metaaltijden en/of Romeinse periode, kunnen deze een grote kennisvermeerdering betekenen indien deze toch aangetroffen worden. Echter bestaat de kans dat eventuele resten grotendeels verstoord werden bij de stadsontwikkelingen vanaf de middeleeuwen.

Er is een hoge archeologische verwachting op te stellen voor sporen en vondsten daterende vanaf de middeleeuwen tot nieuwe tijd. Specifiek voor bewoningssporen daterende uit de late middeleeuwen en sporen die in relatie gebracht kunnen worden met de aanleg of demping van de laat middeleeuwse stadsversterking. De aanwezigheid van deze stadsversterking werd reeds aangetoond door diverse historische bronnen en kaarten, maar werd nog maar zelden onderzocht op het terrein. Evenals de voormalige middeleeuwse bewoning. Nieuwe ruimtelijke projecten binnen deze tweede stadsomwalling, hebben een bedreigende impact op het aanwezige bodemarchief. Archeologisch onderzoek betekent hier dan ook een enorm potentieel op kenniswinst over de middeleeuwse stadsontwikkelingen van Hamont.

Aangezien de geplande werken een diepgaande verstoring zullen teweegbrengen en er algemeen gezien uitgegaan wordt van een volledige verstoring van het plangebied, zullen archeologische waarden, indien deze aanwezig zijn, met zekerheid verstoord worden. Er kan bijgevolg bij vervolgonderzoek in het kader van de geplande werken kennisvermeerdering plaatsvinden.

---

⁴ VAN DER DOOREN L. & SAELENS D., *Archeologienota Hamont-Achel, Kerkstraat 20-22*, Gent, 2021.

4 PROEFSLEUVENONDERZOEK (PROJECTCODE 2022F16)

4.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

4.1.1 Onderzoeksopdracht

Het bureauonderzoek kon geen eenduidige aan- of afwezigheid van archeologische erfgoedwaarden aantonen ter hoogte van het onderzoeksgebied. Vanaf het Neolithicum worden archeologische resten doorgaans aangetroffen als sporensites. Door de complexe samenhang van deze sporen kan een archeologisch booronderzoek hierover geen afdoende uitspraken doen. Proefsleuven, waarbij een statistisch representatief deel van het terrein opgegraven wordt, zijn een geschikte methode om sporensites in kaart te brengen alsook om inzicht te genereren inzake de aard, de ruimtelijke spreiding, de datering en de bewaring ervan.

4.1.2 Strategie en technieken⁵

Er dient een proefsleuvenonderzoek plaats te vinden. Er wordt geopteerd voor 2 proefputten en 3 proefsleuven. Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Om een dekkingspercentage te bereiken van ongeveer 10% wordt aangeraden te werken met proefsleuven van 2 meter breed met een maximale tussenafstand van 15 meter. Kijkvensters dienen steeds aangelegd te worden, ook als er geen sporen worden aangetroffen en dienen dan om de schijnbare afwezigheid van de sporen te verifiëren. De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. Met de kijkvensters of dwarsleuven kan een dekkingspercentage van 12,5% bereikt worden, wat wenselijk is voor degelijke uitspraken over het geheel van het terrein. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt dit eveneens beargumenteerd.

De proefsleuven worden zo aangelegd dat ze zo lang mogelijk zijn. Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient de nodige aandacht te gaan naar de bodemopbouw in het plangebied. Afhankelijk van de resultaten van analyse tijdens dit bodemonderzoek kan een deel van het terrein uitgesloten worden van dit verdere onderzoek, bijvoorbeeld indien bleek dat bepaalde zones waren verstoord door recente vergravingen.

Tevens dient het aangelegde vlak alsook de storthopen met een metaaldetector op signalen gecontroleerd te worden. De proefsleuven worden zo ingeplant dat ze verspreid over het onderzoeksgebied liggen.

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ. Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkende archeoloog de volgende criteria:

1. Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van de sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

---

⁵ VAN DER DOOREN L. & SAELENS D., *Archeologienota Hamont-Achel, Kerkstraat 20-22*, Gent, 2021.

2. Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

3. Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

4.2 ASSESSMENT PROEFSLEUVENONDERZOEK

4.2.1 Inleiding

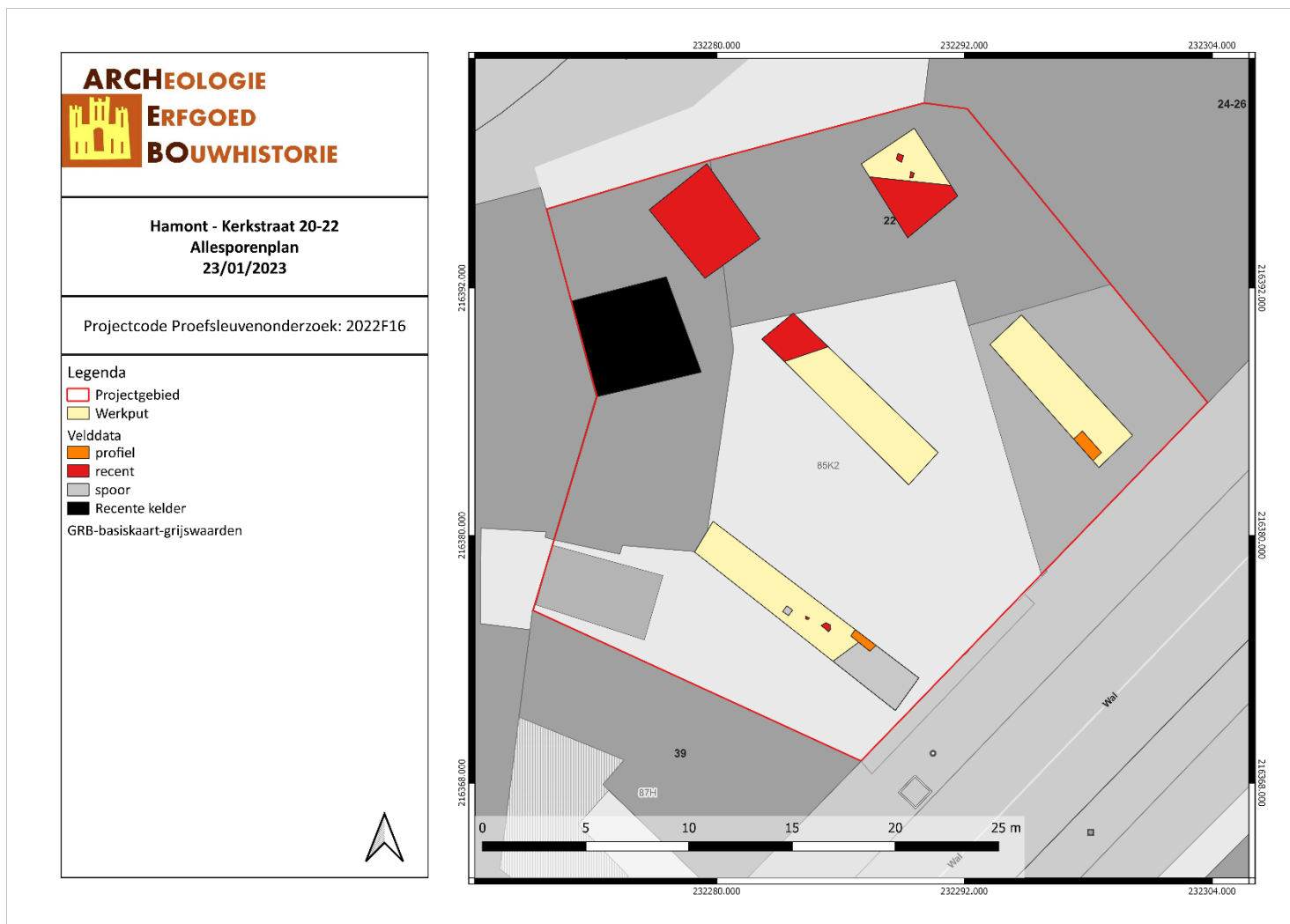
Het resultaat van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem wordt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt. Zowel het deel van het terrein dat onderzocht wordt als het deel van de sporen dat opgegraven wordt, is steeds statistisch representatief en laat toe uitspraken te doen over het geheel van het terrein, behalve bij vooronderzoek met ingreep in de bodem met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Zones van het opgravingsvlak die sporen of archeologische artefacten bevatten, worden terug afgedekt om te voorkomen dat degradatie ervan zou optreden, in afwachting van een opgraving of definitief fysiek behoud.⁶

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op 19 januari 2023. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 670 m². In totaal werd hiervan 88 m² onderzocht, hetgeen neerkomt op 13,13 % van het projectgebied.

Het maaiveld bevindt zich binnen het onderzoeksgebied tussen 37,72 en 36,3 m TAW. Het projectgebied is relatief vlak in het noorden en zuidwesten, en lager gelegen in het zuidoostelijke gedeelte. De diepte van het archeologisch vlak varieert van werkput tot werkput. In werkput 1 werd de natuurlijke bodem niet bereikt. Deze werkput was verstoord tot op een diepte van minimaal 3 m -mV. In werkputten 2 en 3 lag het archeologisch vlak 1 à 1,5 m -mV. In werkput 4 lag het vlak 1,5 à 2 m -mV. In werkput 5 tenslotte lag het vlak ca. 2 m -mV.

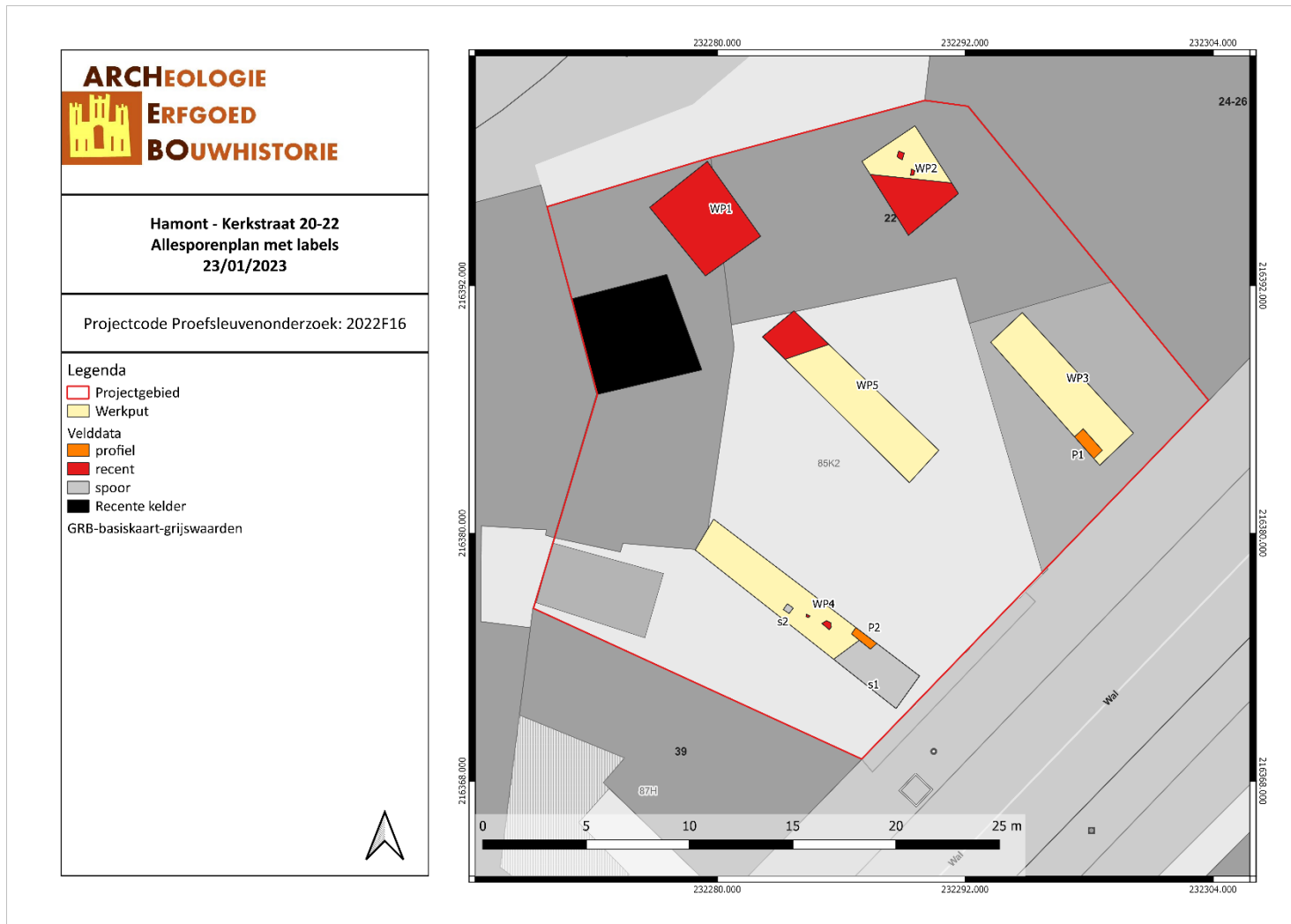
---

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed, 64–65.

HAKE/23/01/23/4 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/23/01/23/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Allesporenplan met labels (ARCHEBO bvba, 2023)

ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE

Hamont - Kerkstraat 20-22
Allesporenplan met hoogtes
23/01/2023

Projectcode Proefsleuvenonderzoek: 2022F16

Legenda

- Projectgebied
- Werkput

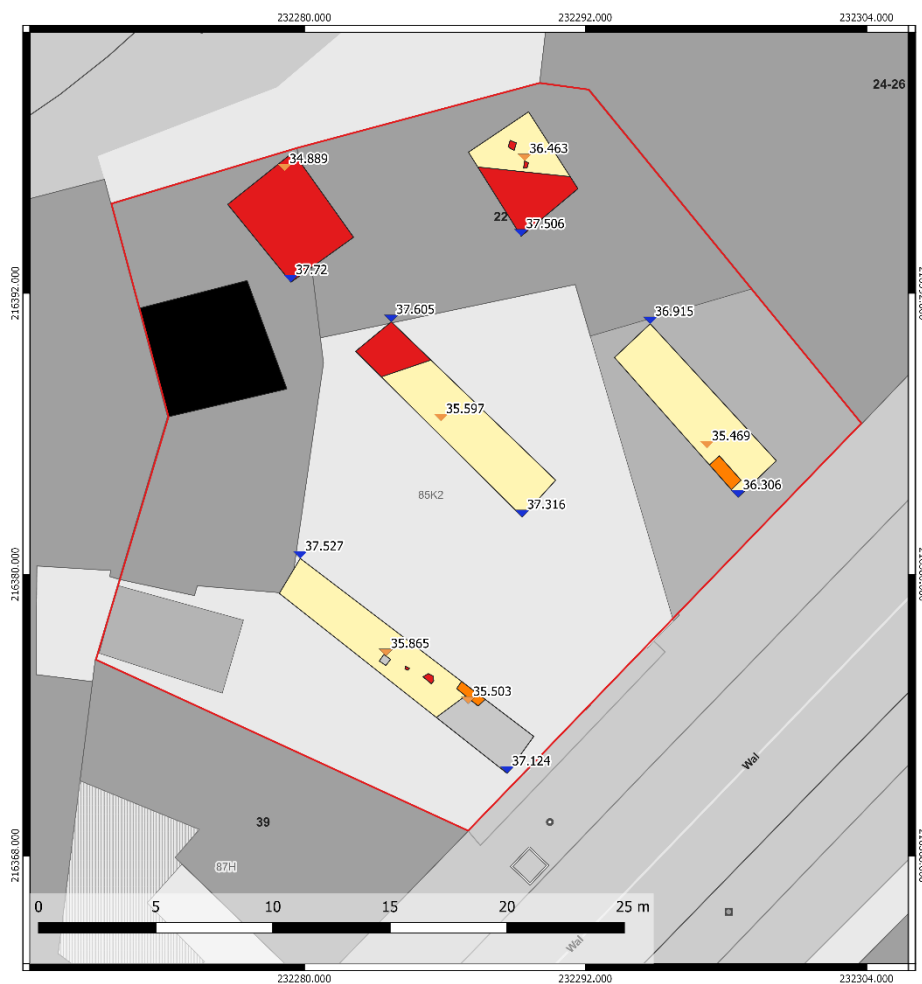
Velddata

- profiel
- recent
- spoor
- Recente kelder

Hoogte

- TAW Maaiveld
- TAW Vlak

GRB-basiskaart-grijswaarden

Figuur 11: Allesporenplan met hoogtes (ARCHEBO bvba, 2023)

4.2.2 Landschappelijke profielen

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone). De oorspronkelijke bodemopbouw is dus onbekend.⁷ De aangetroffen bodem bestond uit zand of lemig zand.

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal 2 profielputten aangelegd met een goede spreiding om de bodemopbouw binnen het projectgebied op een voldoende wijze te bestuderen.

In werkput 1 was de bodem verstoord tot op een diepte van meer dan 3 m -mV. De natuurlijke bodem werd niet bereikt. Omwille van de veiligheid kon deze werkput niet betreden worden. In de overige werkputten lag het maaiveld 1 à 2 m onder het maaiveld. Er werd meestal een duidelijk AC profiel vastgesteld, de C horizont lag onmiddellijk onder de antropogene lagen. Op sommige plaatsen, zoals ter hoogte van profiel P1, kwam een verweringshorizont voor.

---

⁷ VAN RANST E. & SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*, Gent, 2000.

Profiel P1

Coördinaten: X 232298.04; Y 216384.32

Hoogte maaiveld: 37,23 m TAW

Horizont	Diepte (cm)	Beschrijving
Ap	0 - 55	Donker grijsbruin zand
Bw	55-70	Oranjebruin zand
C	70-120	Oranje zand met witte vlekken

HAKE/F/1

Figuur 12: Profiel P1, WP3 (ARCHEBO bvba, 2023)

Profiel P2

Coördinaten: X 232287.09; Y 216374.94

Hoogte maaiveld: 37,46 m TAW

Horizont	Diepte (cm)	Beschrijving
Ap	0 - 150	(donker)bruin zand; recente lagen en muur (20 ^{ste} eeuw)
s2	150-200	Donker grijsbruin zand; spoor
C	150-200	Oranje zand met witte vlekken

HAKE/F/2

Figuur 13: Profiel P2, WP4 (ARCHEBO bvba, 2023)

4.2.3 Archeologische sporen & structuren

Alle werkputten en kijkvensters werden op het archeologisch relevante niveau aangelegd. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 2 archeologisch relevante sporen aangetroffen.

4.2.3.1 Overzicht van de werkputten

HAKE/F/3

Figuur 14: Zicht op werkput 1, vlak 1 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/F/4

Figuur 15: Zicht op werkput 1, vlak 2 vanuit het westen (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/F/5

Figuur 16: Zicht op werkput 2 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/F/6

Figuur 17: Zicht op werkput 3 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/F/7

Figuur 18: Zicht op werkput 4, vlak 1 vanuit het zuiden (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/F/8

Figuur 19: Zicht op werkput 4, vlak 2 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)

HAKE/F/9

Figuur 20: Zicht op werkput 5 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)

4.2.3.2 Beschrijving van de sporen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 2 archeologisch relevante sporen aangetroffen. Beide sporen liggen in werkput 4, in het zuiden van het projectgebied.

Spoor s2 werd aangetroffen in het uiterste zuidoosten van deze werkput. Het spoor heeft een donker grijsbruine kleur en een breedte van minimaal 3,85 m. Dit spoor kan geïdentificeerd worden als een deel van de vestinggracht rond Hamont. Er werd een profiel gezet ter hoogte van dit spoor (P2). In dit profiel is duidelijk de schuine aflijning van een gracht te zien. Deze gracht dateert vermoedelijk uit de 14de eeuw, toen Hamont stadsrechten verkreeg. Ze werd pas in het begin van de 20ste eeuw gedempt: op de topografische kaart van 1904 staat de gracht nog afgebeeld, op de kaart van 1939 is ze verdwenen. Dit verklaart waarom de vondsten die bij de aanleg van het vlak en het profiel werden aangetroffen vrij recent zijn: het gaat om twee scherven industrieel wit aardewerk uit de 19de of 20ste eeuw. Of er onder de jongere grachtlagen nog oudere lagen bewaard zijn gebleven kan op basis van het proefsleuvenonderzoek niet worden bevestigd of ontkend. Over de stadsgracht is weinig informatie beschikbaar. Ze werd tot nog toe slechts eenmaal aangesneden, tijdens een noodopgraving in 2001.⁸

HAKE/F/10

Figuur 21: Stadsgracht s2 in het vlak. (ARCHEBO bvba, 2023)

⁸ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Historische stadskern van Hamont [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140048> (geraadpleegd op 23 januari 2023).

Enkele meters ten noordwesten van de stadsgracht werd een kuil aangetroffen (s1). Dit spoor is vierkant en meet 34 cm. Het spoor is donker bruingrijs van kleur met donkere vlekken. Dit spoor dateert vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen of de Nieuwe Tijd, gezien de scherpe aflijning van dit spoor.

HAKE/F/11

Figuur 22: Vlakfoto van spoor s1 (ARCHEBO bvba, 2023)

Binnen de rest van het projectgebied werden enkel recente verstoringen en lagen aangetroffen. Onder andere in werkput 1 werden er recente lagen aangetroffen tot op een diepte van ca. 3 m -mV. Ook in werkputten 2, 5 en 4 werden recente sporen aangetroffen. In werkput 3 werden geen sporen of verstoringen teruggevonden.

4.2.4 Vondsten

Er werd een vondst aangetroffen. Het gaat om twee scherven industrieel wit aardewerk, gevonden in spoor s2 bij de aanleg van het vlak en profiel P2. Het gaat om een randfragment van een bord en een bodemfragment. Beide scherven dateren uit de Nieuwste Tijd. Aangezien de stadsgracht pas in de vroege 20ste eeuw werd gedempt is het logisch dat minstens de bovenste lagen van de gracht van relatief recente datum zijn.

HAKE/F/12

Figuur 23: Vondst 1 (ARCHEBO bvba, 2023)

4.2.5 Stalen

Er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

4.2.6 Conservatie

De bewaringstoestand van de vondsten en sporen is goed.

4.2.7 Assessment metaaldetectie

Er werden geen metaaldetectievondsten aangetroffen.

4.3 INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHT GEBIED

Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoord:

Bodem

- Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?

Er werd meestal een duidelijk AC profiel vastgesteld, de C horizont lag onmiddellijk onder de antropogene lagen. Op sommige plaatsen, zoals ter hoogte van profiel P1, kwam een verweringshorizont voor. De antropogene horizont was 1 tot meer dan 3 m diep, afhankelijk van de locatie.

- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?

Binnen de antropogene lagen werden geen relevante archeologische niveaus met sporen aangetroffen. Archeologische sporen waren zichtbaar op de overgang tussen Ap en C horizont.

- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:

o Wat is de aard van dit niveau?

Het relevante archeologische niveau ligt op de overgang tussen de antropogene lagen en de moederbodem.

o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?

De begrenzing van het archeologisch niveau is zeer duidelijk.

o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?

In het noordelijke deel van het projectgebied was de verstoringsgraad vrij hoog. In het zuiden is het archeologisch niveau beter bewaard gebleven.

o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren.

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 2 archeologisch relevante sporen aangetroffen. Beide sporen liggen in werkput 4, in het zuiden van het projectgebied.

Spoor s2 werd aangetroffen in het uiterste zuidoosten van deze werkput. Het spoor heeft een donker grijsbruine kleur en een breedte van minimaal 3,85 m. Dit spoor kan geïdentificeerd worden als een deel van de vestinggracht rond Hamont. Enkele meters ten noordwesten van de stadsgracht werd een kuil aangetroffen (s1). Dit spoor is vierkant en meet 34 cm. Het spoor is donker bruingrijs van kleur met donkere vlekken.

- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De aangetroffen sporen zijn antropogeen.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

De bewaringstoestand van de sporen is goed. Ze waren duidelijk afgelijnd in het vlak.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Er konden geen structuren worden onderscheiden.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Spoor s2 kan geïdentificeerd worden als een deel van de vestinggracht van Hamont. Er werd een profiel gezet ter hoogte van dit spoor (P2). In dit profiel is duidelijk de schuine aflijning van een gracht te zien. Deze gracht dateert vermoedelijk uit de 14de eeuw, toen Hamont stadsrechten verkreeg. Ze werd pas in het begin van de 20ste eeuw gedempt: op de topografische kaart van 1904 staat de gracht nog afgebeeld, op de kaart van 1939 is ze verdwenen. Dit verklaart waarom de vondsten die bij de aanleg van het vlak en het profiel werden aangetroffen vrij recent zijn: het gaat om twee scherven industrieel wit aardewerk uit de 19de of 20ste eeuw. Of er onder de jongere grachtlagen nog oudere lagen bewaard zijn gebleven kan op basis van het proefsleuvenonderzoek niet worden bevestigd of ontkend. Kuil s1 dateert vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen of de Nieuwe Tijd, gezien de scherpe aflijning van dit spoor.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Zie voorgaande vraag.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Op basis van het proefsleuvenonderzoek is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van de archeologische site goed.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Over de stadsgracht is weinig informatie beschikbaar. Ze werd tot nog toe slechts eenmaal aangesneden, tijdens een noodopgraving in 2001. Er is bijgevolg potentieel voor kenniswinst.

- Kon de 16de-eeuwse omwalling worden aangesneden? Zo ja, welke informatie leverde het profiel hierop op?

Spoor s2 betreft de vestinggracht van Hamont. Uit het profiel bleek duidelijk dat het om een gracht gaat. De vondsten die in de jongste/bovenste lagen van deze gracht werden aangetroffen dateren uit de Nieuwste Tijd. Aangezien de gracht pas in de eerste helft van de 20ste eeuw werd gedempt is dit niet verwonderlijk. Of er op een dieper niveau nog oudere grachtlagen bewaard zijn gebleven kan op dit moment niet worden bevestigd of ontkend.

- Werden er indicaties voor artisanale activiteiten aangetroffen op het achtererf? Zo ja, over welke activiteiten gaat het?

Er werden geen indicaties voor artisanale activiteiten aangetroffen.

- Werd er bewoning aangesneden? Zo ja, was er sprake van diverse fasering?

Er werden geen sporen van bewoning aangetroffen.

- Zijn er indicaties voor functionele indeling van de ruimtes (zowel binnen de bewoning als op het achtererf?)

Niet van toepassing.

Verder archeologisch onderzoek

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

De geplande ontwikkeling zal het archeologisch niveau verstoren.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Aangezien de geplande bebouwing een kelder bevat is behoud in situ niet mogelijk.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

De aangetroffen sporen werden aangetroffen in het zuidelijke deel van het projectgebied, aan de zijde van de Wal. Aan de zijde van de Kerkstraat (noorden) bleek de bodem sterker verstoord te zijn. Hier werden ook geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Verder archeologisch onderzoek spitst zich dan ook best toe op het zuidelijke deel van het projectgebied. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er geen archeologisch relevante sporen aangetroffen in de aangetroffen antropogene lagen. Het archeologisch relevante niveau bevindt zich op de overgang tussen A en C horizonten.

- o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

Verder onderzoek van de vestinggracht verdient bijzondere aandacht. Op deze gracht zal minimaal een coupe gezet moeten worden. Hierbij dient speciale aandacht te gaan naar een mogelijke datering van de oudste lagen van deze gracht.

- o Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

De belangrijkste vraag handelt over het feit of er een uitspraak gedaan kan worden over de oudste fases van de gracht. Ook de opvullingsgeschiedenis van de gracht is van belang: hoeveel fases kunnen er onderscheiden worden en

kunnen deze fases gedateerd worden? Kan er een uitspraak worden gedaan over het verloop van de gracht?

o Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

C14 dateringen (vermoedelijke hoeveelheid: 2), dendrochronologie indien er hout wordt aangetroffen dat hiervoor in aanmerking komt (vermoedelijke hoeveelheid 2), pollenstalen (vermoedelijke hoeveelheid 2).

4.4 POTENTIËLE KENNIS EN WAARDERING

Aangezien er nog vrij weinig bekend is over de vestinggracht rond Hamont is het potentieel voor kenniswinst groot.

5 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Er werden twee sporen aangetroffen in het zuiden van het projectgebied. Het gaat om de vestinggracht van Hamont en een kuil. De vestinggracht dateert waarschijnlijk uit de 14de eeuw en werd pas in de vroege 20ste eeuw gedempt.

6 SAMENVATTING

6.1 VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft BAAC Vlaanderen bvba in 2021 een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Kerkstraat 20-22 te Hamont (id 20057). *‘Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van wegenis, wooneenheden met een ondergronds niveau en een groendomein) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed.’*

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone). De oorspronkelijke bodemopbouw is dus onbekend. De aangetroffen bodem bestond uit zand of lemig zand. Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal 2 profielputten aangelegd met een goede spreiding om de bodemopbouw binnen het projectgebied op een voldoende wijze te bestuderen. In werkput 1 was de bodem verstoord tot op een diepte van meer dan 3 m -mV. De natuurlijke bodem werd niet bereikt. Omwille van de veiligheid kon deze werkput niet betreden worden. In de overige werkputten lag het maaiveld 1 à 2 m onder het maaiveld. Er werd meestal een duidelijk AC profiel vastgesteld, de C horizont lag onmiddellijk onder de antropogene lagen. Op sommige plaatsen, zoals ter hoogte van profiel P1, kwam een verweringshorizont voor.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 2 archeologisch relevante sporen aangetroffen. Beide sporen liggen in werkput 4, in het zuiden van het projectgebied.

Spoor s2 werd aangetroffen in het uiterste zuidoosten van deze werkput. Het spoor heeft een donker grijsbruine kleur en een breedte van minimaal 3,85 m. Dit spoor kan geïdentificeerd worden als een deel van de vestinggracht rond Hamont. Er werd een profiel gezet ter hoogte van dit spoor (P2). In dit profiel is duidelijk de schuine aflijning van een gracht te zien. Deze gracht dateert vermoedelijk uit de 14de eeuw, toen Hamont stadsrechten verkreeg. Ze werd pas in het begin van de 20ste eeuw gedempt: op de topografische kaart van 1904 staat de gracht nog afgebeeld, op de kaart van 1939 is ze verdwenen. Dit verklaart waarom de vondsten die bij de aanleg van het vlak en het profiel werden aangetroffen vrij recent zijn: het gaat om twee scherven industrieel wit aardewerk uit de 19de of 20ste eeuw. Of er onder de jongere grachtlagen nog oudere lagen bewaard zijn gebleven kan op basis van het proefsleuvenonderzoek niet worden bevestigd of ontkend. Over de stadsgracht is weinig informatie beschikbaar. Ze werd tot nog toe slechts eenmaal aangesneden, tijdens een noodopgraving in 2001.

Enkele meters ten noordwesten van de stadsgracht werd een kuil aangetroffen (s1). Dit spoor is vierkant en meet 34 cm. Het spoor is donker bruingrijs van kleur met donkere vlekken. Dit spoor dateert vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen of de Nieuwe Tijd, gezien de scherpe aflijning van dit spoor.

Aangezien er nog vrij weinig bekend is over de vestinggracht rond Hamont is het potentieel voor kenniswinst groot.

6.2 VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal 2 profielputten aangelegd met een goede spreiding om de bodemopbouw binnen het projectgebied op een voldoende wijze te bestuderen. In werkput 1 was de bodem verstoord tot op een diepte van meer dan 3 m -mV. De natuurlijke bodem werd niet bereikt. Omwille van de veiligheid kon deze werkput niet betreden worden. In de overige werkputten lag het maaiveld 1 à 2 m onder het maaiveld. Er werd meestal een duidelijk AC profiel vastgesteld, de C horizont lag onmiddellijk onder de antropogene lagen. Op sommige plaatsen, zoals ter hoogte van profiel P1, kwam een verweringshorizont voor.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 2 archeologisch relevante sporen aangetroffen. Beide sporen liggen in werkput 4, in het zuiden van het projectgebied.

Spoor s2 werd aangetroffen in het uiterste zuidoosten van deze werkput. Het spoor heeft een donker grijsbruine kleur en een breedte van minimaal 3,85 m. Dit spoor kan geïdentificeerd worden als een deel van de vestinggracht rond Hamont. Er werd een profiel gezet ter hoogte van dit spoor (P2). In dit profiel is duidelijk de schuine aflijning van een gracht te zien. Deze gracht dateert vermoedelijk uit de 14de eeuw, toen Hamont stadsrechten verkreeg. Ze werd pas in het begin van de 20ste eeuw gedempt: op de topografische kaart van 1904 staat de gracht nog afgebeeld, op de kaart van 1939 is ze verdwenen. Dit verklaart waarom de vondsten die bij de aanleg van het vlak en het profiel werden aangetroffen vrij recent zijn: het gaat om twee scherven industrieel wit aardewerk uit de 19de of 20ste eeuw. Of er onder de jongere grachtlagen nog oudere lagen bewaard zijn gebleven kan op basis van het proefsleuvenonderzoek niet worden bevestigd of ontkend. Over de stadsgracht is weinig informatie beschikbaar. Ze werd tot nog toe slechts eenmaal aangesneden, tijdens een noodopgraving in 2001.

Enkele meters ten noordwesten van de stadsgracht werd een kuil aangetroffen (s1). Dit spoor is vierkant en meet 34 cm. Het spoor is donker bruingrijs van kleur met donkere vlekken. Dit spoor dateert vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen of de Nieuwe Tijd, gezien de scherpe aflijning van dit spoor.

Aangezien er nog vrij weinig bekend is over de vestinggracht rond Hamont is het potentieel voor kenniswinst groot.

7 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

VAN DER DOOREN L. & SAELENS D., *Archeologienota Hamont-Achel, Kerkstraat 20-22*, Gent, 2021.

VAN RANST E. en SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*, Gent, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 4.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019

8 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2023) .	7
Figuur 2: Situering van het projectgebied op de orthofoto (Geopunt, 2023)	7
Figuur 3: Situering van het projectgebied op de orthofoto (Geopunt, 2023)	11
Figuur 4: Voor- en achteraanzicht op de thans gesloopte bebouwing. (Google, 2021)	12
Figuur 5: Situering van de kelder (opdrachtgever, 2021)	12
Figuur 6: Sloopplan (opdrachtgever, 2021)	13
Figuur 7: Inplantingsplan (opdrachtgever, 2021)	14
Figuur 8: Snede B op de toekomstige bebouwing (opdrachtgever, 2021)	15
Figuur 9: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2023)	19
Figuur 10: Allesporenplan met labels (ARCHEBO bvba, 2023)	20
Figuur 11: Allesporenplan met hoogtes (ARCHEBO bvba, 2023)	21
Figuur 12: Profiel P1, WP3 (ARCHEBO bvba, 2023)	23
Figuur 13: Profiel P2, WP4 (ARCHEBO bvba, 2023)	24
Figuur 14: Zicht op werkput 1, vlak 1 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)	25
Figuur 15: Zicht op werkput 1, vlak 2 vanuit het westen (ARCHEBO bvba, 2023)	25
Figuur 16: Zicht op werkput 2 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)	26
Figuur 17: Zicht op werkput 3 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)	26
Figuur 18: Zicht op werkput 4, vlak 1 vanuit het zuiden (ARCHEBO bvba, 2023)	27
Figuur 19: Zicht op werkput 4, vlak 2 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)	27
Figuur 20: Zicht op werkput 5 vanuit het noorden (ARCHEBO bvba, 2023)	28
Figuur 21: Stadsgracht s2 in het vlak. (ARCHEBO bvba, 2023)	29
Figuur 22: Vlakfoto van spoor s1 (ARCHEBO bvba, 2023)	30
Figuur 23: Vondst 1 (ARCHEBO bvba, 2023)	31

9 PLANNENLIJST

HAKE/23/01/23/1 - Digitale aanmaak	7
HAKE/23/01/23/2 - Digitale aanmaak	7
HAKE/23/01/23/3 - Digitale aanmaak	11
HAKE/23/01/23/4 - Digitale aanmaak	19
HAKE/23/01/23/5 - Digitale aanmaak	20
HAKE/23/01/23/6 - Digitale aanmaak	21

10 FOTOLIJST

HAKE/F/1	23
HAKE/F/2	24
HAKE/F/3	25
HAKE/F/4	25
HAKE/F/5	26
HAKE/F/6	26
HAKE/F/7	27
HAKE/F/8	27
HAKE/F/9	28
HAKE/F/10	29
HAKE/F/11	30
HAKE/F/12	31

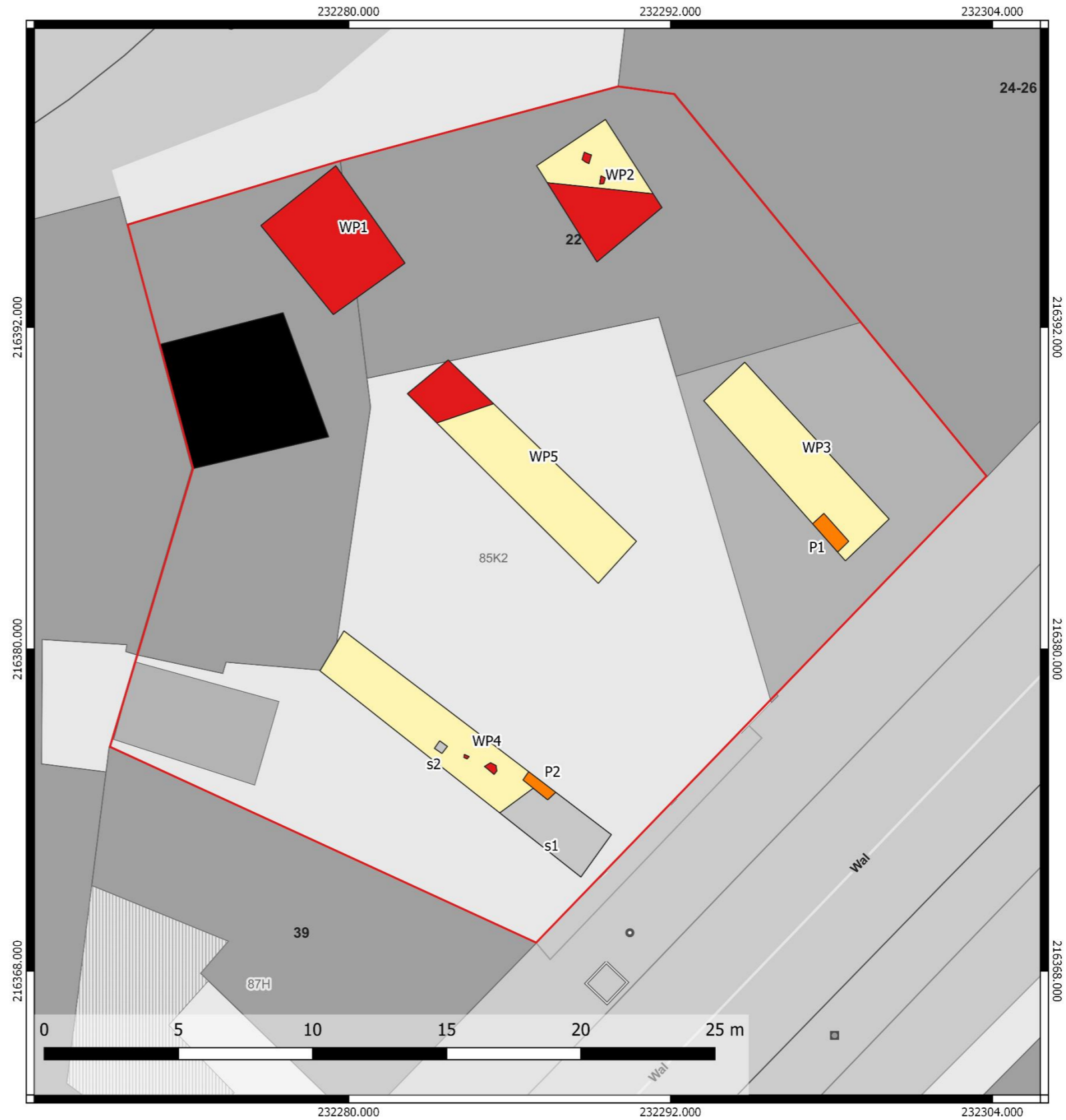
ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE

Hamont - Kerkstraat 20-22
Allesporenplan met labels
23/01/2023

Projectcode Proefsleuvenonderzoek: 2022F16

Legenda

- Projectgebied
- Werkput
- Velddata
  - profiel
  - recent
  - spoor
  - Recente kelder
- GRB-basiskaart-grijswaarden

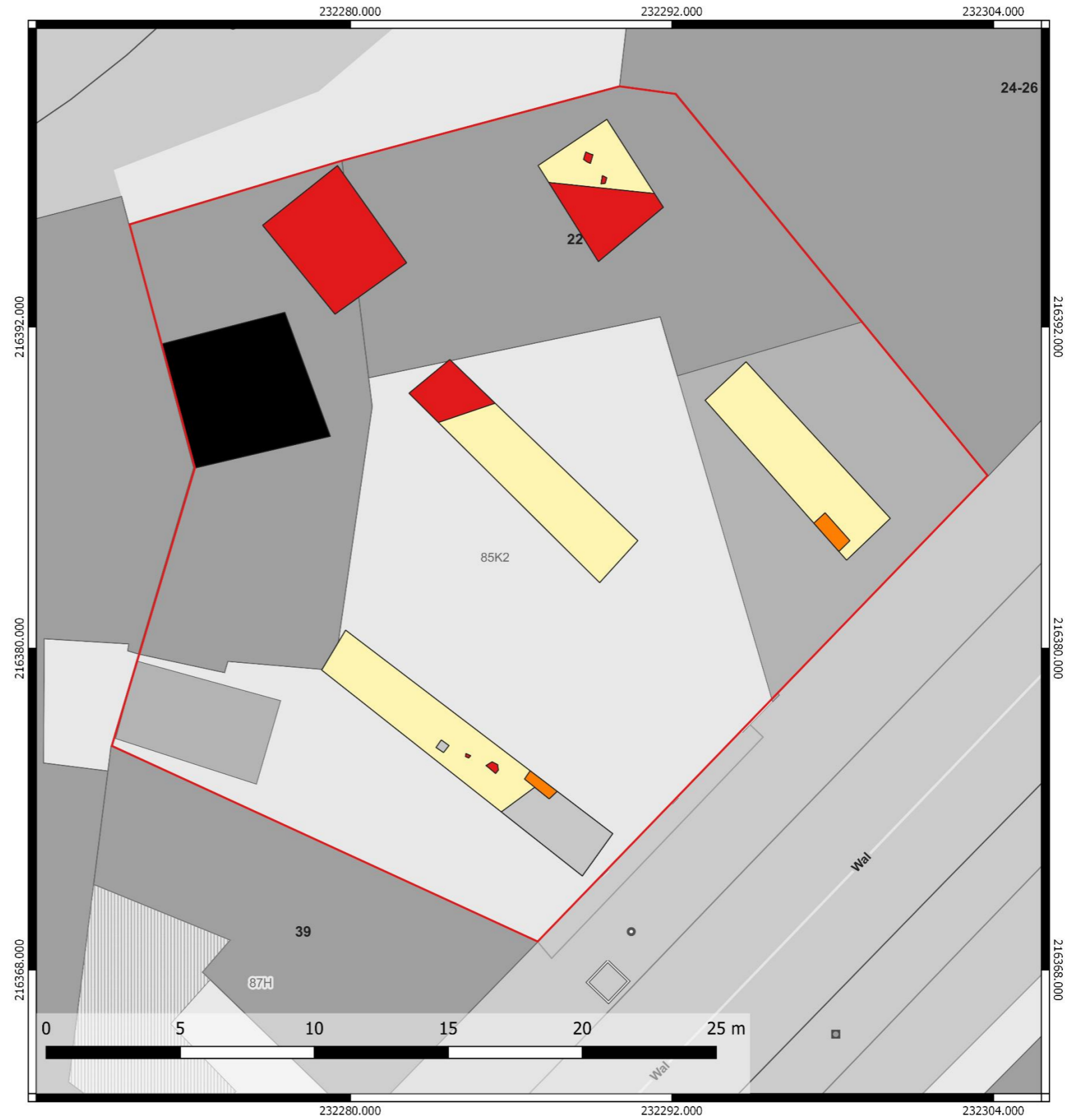
ARCHEOLOGIE
ERFGOED
BOUWHISTORIE

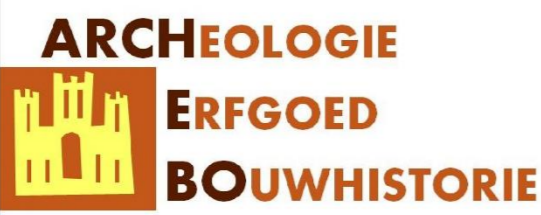
Hamont - Kerkstraat 20-22
Allesporenplan
23/01/2023

Projectcode Proefsleuvenonderzoek: 2022F16

Legenda

- Projectgebied
- Werkput
- Velddata
  - profiel
  - recent
  - spoor
  - Recente kelder
- GRB-basiskaart-grijswaarden

Hamont - Kerkstraat 20-22
Allesporenplan met hoogtes
23/01/2023

Projectcode Proefsleuvenonderzoek: 2022F16

Legenda

- Projectgebied
- Werkput

Velddata

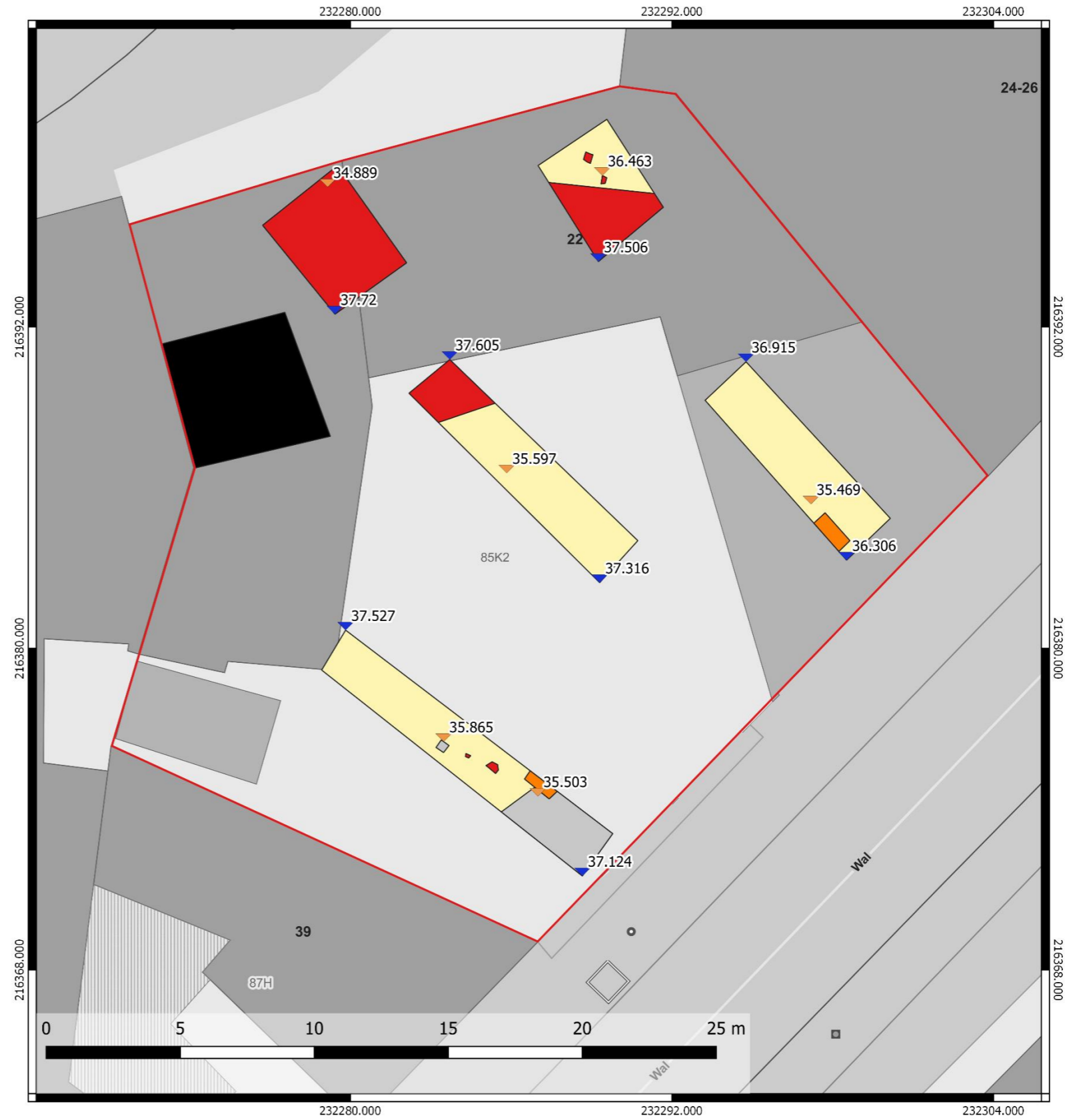
- profiel
- recent
- spoor
- Recente kelder

Hoogte

- TAW Maaiveld
- TAW Vlak

GRB-basiskaart-grijswaarden

FOTOLIIST

Lijstonderwerp: Hamont - Kerkstraat 20-22															
Herkeningsnummer	Werkput	Vlak	Vak	Onderwerp	Type foto								Vervaardiging		Datum
					Overzicht	Vlak	Spoor	Coupe	Profiel	Vondst	Detail	Ander	Analoog	Digitaal	
F1	3	1		P1					X					X	19/01/2023
F2	4	2		P2					X					X	19/01/2023
F3	1	1		WP1		X								X	19/01/2023
F4	1	2		WP1		X								X	19/01/2023
F5	2	1		WP2		X								X	19/01/2023
F6	3	1		WP3		X								X	19/01/2023
F7	4	1		WP4		X								X	19/01/2023
F8	4	2		WP4		X								X	19/01/2023
F9	5	1		WP5		X								X	19/01/2023
F10	4	2		s2				X						X	19/01/2023
F11	4	2		s1				X						X	19/01/2023
F12				v1						X				X	24/01/2023

